

ISSN 2231-6671

International Registered and Recognized
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

Hi-TECH

RESEARCH ANALYSIS

EDITOR IN CHIEF
DR. BALAJI KAMBLE

IMPACT FACTOR
6.05

31-5100217

ISSN 2231- 6671

International Registered & Recognized
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

Hi-TECH RESEARCH ANALYSIS

UGC APPROVED & PEER REVIEWED RESEARCH JOURNAL

Issue : XVIII, Vol. - V
Year - IX, (Half Yearly)
Aug. 2018 To Jan. 2019

Editorial Office :

'Gyandev-Parvati',
R-9/139/6-A-1,
Near Vishal School,
LIC Colony,
Pragati Nagar, Latur
Dist. Latur - 413531.
(Maharashtra), India.

Contact : 02382 - 241913

09423346913/09503814000

07276305000/09637935252

Website

www.irasg.com

E-mail :

interlinkresearch@rediffmail.com

visiongroup1994@gmail.com

mbkamble2010@gmail.com

Published by :

JYOTICHANDRA PUBLICATION

Latur, Dist. Latur - 413531 (M.S.) India

Price : ₹ 200/-

CHIEF EDITOR

Dr. Balaji G. Kamble

Research Guide & Head, Dept. of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Latur, Dist. Latur.(M.S.) (Mob. 09423346913)

EXECUTIVE EDITORS

Dr. Sunanda Rodge

Principal
Govt. B.Ed. College,
Nanded, Dist. Nanded (M.S.)

Scott. A. Venezia

Director, School of Business,
Ensenada Campus,
California, (U.S.A.)

Dr. Omshiva V. Ligade

Head, Dept. of History
Shivjagruti College,
Nalegaon, Dist. Latur.(M.S.)

Bhujang R. Bobade

Director Manuscript Dept.,
D. A. & C. Research Institute,

Dr. Dileep S. Arjune

Professor & Head, Dept. of Economics
J. E. S. College,
Jalna, Dist. Jalna(M.S.)

Dr. U. Takataka Mine

Tokiyo (Japan)

Dr. Babasaheb M. Gore

Dean- Faculty of Education & M.C.
Member, S.R.T.M.U, Nanded.(M.S.)

Dr. Nilam Chhanghani

Dept. of Economics,
KNG Mahavidyalaya
Karanja Lad, Dist. Washim (M.S.)

DEPUTY-EDITOR

Dr. G. V. Menkudale

Dept. of Dairy Science,
Mahatma Basweshwar College,
Latur, Dist. Latur.(M.S.)

Dr. C.J. Kadam

Head, Dept. of Physics,
Maharashtra Mahavidyalaya,
Nilanga, Dist. Latur.(M.S.)

Dr. Balaji S. Bhure

Dept. of Hindi,
Shivjagruti College,
Nalegaon, Dist. Latur.(M.S.)

Dr. Bharat S. Handibag

Dean, Faculty of Arts,
Dr. B.A.M.U. Aurangabad(M.S.)

Dr. S.B. Wadekar

Dept. of Dairy Science,
Adarsh College,
Hingoli, Dist. Hingoli.(M.S.)

Dr. Shivaji Vaidya

Dept. of Hindi,
B. Raghunath College,
Parbhani, Dist. Parbhani.(M.S.)

CO-EDITORS

Dr. R.N. Salve

Head, Dept. of Sociology,
Shivaji University,
Kolhapur, Dist. Kolhapur.(M.S.)

Ghansham S. Baviskar

Dept. of English,
RNC & NSC College,
Nasik, Dist. Nasik.(M.S.)

Dr. Kailash Tombare

Head, Dept. of Economics,
Dev giri Mahavidyalaya,
Aurangabad.(M.S.)

Dr. Kailash R. Nagulkar

Head, Dept. of History,
Gulab, Nabl. Azaad College,
Barshi Takli, Dist. Akola.(M.S.)

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	The Temple of My Familiar: A History of the Evolution of Humankind Dr. Purushottam P. Deshmukh	1
2	The Role of Language and Literature in Sustainable development Vijay Bhaidas Bachchhao	6
4	Bacteriological Examination Of Milk Sample By Using Coliform Count Dr. Arusha Nandimath	12
5	Quality Enhancement in Higher Education Through MOOCs Dr. Anil M. Metkar	20
6	Car Parking Guard Circuit Using Infrared Sensor Vijay Balaji Zadke	33
7	अमरावती शहराच्या व्यवसाय संरचनेचे भौगोलिक विश्लेषण डॉ. दिनेशकुमार सिनकर	35
8	ब्रिटीश साम्राज्य आणि भारतातील अर्थव्यवस्थेतिल परिवर्तन डॉ. बी. एस. लासुरे	39
9	अकोला जिल्ह्यातील महिलांचे सविनय कायदेभंग चळवळीत योगदान डॉ. नाना ताराचंद वानखडे	44
10	भारतीय इतिहासातील मध्यकालीन व्यापार आणि वाणिज्य डॉ. एम. एस. कांबळे	48
11	दोन महापुरुषांची सामाजिक न्यायविषयक भूमिका डॉ. शिवाजी जवळगेकर	55
12	शरणकुमार लिंबाळे यांच्या काव्यातील दाहकता डॉ. हनुमंत तुकाराम माने	60

11

दोन महापुरुषांची सामाजिक न्यायविषयक भूमिका

डॉ. शिवाजी जवळगेकर

मराठी विभाग प्रमुख,
दयानंद कला महाविद्यालय,
लातूर, जि. लातूर

Research Paper - Marathi

महात्मा ज्योतिराव गोविंदराव फुले यांनी शतकोत्तर इतिहासकारांनी ऐतिहासिक कामाची नोंद घेणे अनिवार्य ठरावे इतके अजोड काम केले आहे. महात्मा फुले म्हणजे सामाजिक प्रबोधनात्मक चळवळीचे सामर्थ्यशाली महापर्व वैचारिक वादळ निर्माण करणु लोकांना जागे करण्याचे आयुष्यभर कार्य करणारे कृतीशील बणण्याची भरीव प्रेरणा देणारा महात्मा. शतकाच्या पलीकडचे पाहण्याची ज्यांना दिव्यदृष्टी प्राप्त झालेली असते त्यांना महापुरुष म्हणून ओळखले जाते. या व्याख्येच्या अग्रभागी असणारे महात्मा फुले होते.

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणजे या शतकाला न पेलवलेले महापुरुष. त्यांचा दृष्टीकोणच नव्या तत्त्वज्ञानाची मांडणी होती. संपूर्ण अंधारलेले शतक प्रकाशमान करण्यासाठी ज्ञानरूपी मशाल पेटवून भारतभर अखंडपणे चालत राहिले म्हणूनच अज्ञान, अंधश्रद्धा, असंघटिपणा, सामाजिक गुलामगिरी आणि सर्वक्षेत्रीय पूर्ण अधिकार मिळवून देण्यासाठीच आयुष्यभर संघर्ष करीत होते. अस्पृश्यता निर्मूलन, स्त्रीदास्य, विमोचन, अस्पृशांचे आणि स्त्रीयांचे शिक्षण, सामाजिक - धार्मिक, आर्थिक, राजकीय, सांस्कृतिक विषमतेचा अंत, पूर्ण आर्थिक शोषणमुक्ती, प्रगत शास्त्रीय शेतीचा पुरस्कार आणि समाज प्रबोधनात्मक शिक्षण इत्यादी क्षेत्रातील महात्मा ज्योतिराव गोविंदराव फुले यांचे कार्य म्हणजे ऐतिहासिक सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक क्रांतीचा जाहिरनामाच होता, असे आचार्य रा. तु. भगत यांचे निरिक्षण सत्य मांडणारेच आहे. महात्मा फुले यांनी संपूर्ण भारतातील

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
याचे समतावादी उपक्रम

- समाज प्रबोधनात्मक उपक्रम.
- नवसिद्धांतवादी वैचारिक लेखन.
- धर्मसुधारणावादी साधार माडणी.
- शैक्षणिक सुधारणावादी सिद्धांत.
- प्रबोधनात्मक पत्रकारिता.
- संस्थात्मक नव प्रयोग.
- समताधिष्ठित आकृतीनात्मक उपक्रम.
- गोलमनेज परिषद आणि ऐतिहासिक भूमिका.
- स्त्री शिक्षण विषयक सुधारणा.
- कृषी आणि पाणी विषयक सुधारणा.
- राजकीय पक्षात्मक प्रयोगशीलता.
- बहुजन उद्धारक सुधारणा.
- प्रशासन विषयक दृष्टिकोण.
- संविधान संस्कृती निर्मितीपूरक सिद्धांत.

उपरोक्त असंख्य क्षेत्रीय प्रयोग सामर्थ्यामुळेच सामाजिक परिवर्तनाची गती व आहे. परंपरेच्या जळवा हळूहळू जागा सोडत आहेत. म्हणूनच महात्मा फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी केलेल्या कामामुळेच आज समतापर्व प्रत्ययास येत सर्वक्षेत्रीय मूलभूत सुधारणावादी व्यापक भूमिकेमुळेच दलित, आदिवासी, महिला, विमुक्त आणि सर्वक्षेत्रातील उपेक्षित लोकांच्या जिजनात ज्ञानरूपी मशाल पेटल्या अंधार नाहीसा होवून समतेचा लख्ख प्रकाश सर्वांनाच दिशा दाखवित आहे.

निष्कर्ष :-

- १) महात्मा फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी आतुलनीय काम केले
- २) परंपरानिष्ठ मूल्यव्यवस्थे विरुद्ध प्रखरपणे लढणारे समाजसुधारक.
- ३) शिक्षणक्षेत्रातील सुधारणांमुळे सर्वच क्षेत्रांवर सकारात्मक परिणाम झाले
- ४) नव्या धर्मव्यवस्थेमुळे नवसमाज निर्मितीपूरक वातावरण तयार झाले.
- ५) सामाजिक न्यायाची कल्पना व्यापक झाली.
- ६) सिद्धांत आणि समाजाचे नाते जोडणारे प्रयोग.
- ७) समतावादी भूमिकेचे सार्वत्रीकरण आणि मूल्यव्यवस्था.